

# Latweefchu Awises.

Nr. 51.

Zettortdeenâ 20. Dezemberi.

1862.

## Awifchu-sinnas.

**Pehterburga.** Us Ministeru luhgſchannu Keifers pawehlejis, la muifchneeku-beedribas wezjakajus, Widsemmes Landmarſchallu Wirſtu Liwennu, Ruſsemmes Landesbevollmâchtigtu Baronu v. d. Nefke, Jggannu Ritterſchaptshauptmannu Grahwu Keiſerlingku un Sabmu ſemmes Landmarſchallu v. Nolkenu buhs us Pehterburgu aiginacht, lai tee arri pahrlublotu tohs padohmus, fâ ſemneeku paſſu buhſchana un eefchana no weenas weetas us ohtru buhtu jayahrtaiſa. Schee lungi us Pehterburgu nobraukufchi.

**Pehterburga.** Keifers uzehlis Walſts-fikrethru v. Keiternu par Walſts-mantu Ministeru un Gwaimrahtu Golowninu par Walſts-gaiſmoschannas Ministeru.

Pehterburgas pilſatâ 1861 gaddâ mahjofufchi 373 tuhfſt. 644 wihriſchki un 212 tuhfſt. 649 ſewiſchki, tas irr pawiffam 586 tuhfſt. 293 zilweki. 21 tuhfſt. 376 behrni peedſimmufchi. 18 tuhfſt. 390 mirruſchi, 5 tuhfſt. 72 pahri laulati.

**Pehterburga.** Keifers no ſawa ammata us paſcha luhgſchannu un ſlimmibas labbad atlaiddis Kaukaſus wirswaldineeku un farro-waddonu Wirſtu Barjatinſki un winna weetâ ezehlis Keiſera brahli, Leelwirſtu Michailu Nikolajewiſchu.

**Maſkawâ** muhfû Keiſeram augſti un ſemmi wiſſadu gohdu un firſnigu mihleſtibu ne beids parahdiht, arri leelu balli ſaweem augſteem weefcem par gohdu taiſijufchi, fur 2½ tuhfſt. weefju bij ſaluhgti. — 3ſchâ Dezemberi arri augſti zeenihts Krohnamantineekſ Leelwirſts Nikolai Alekſandrowiſch nobrauzis Maſkawâ.

**Bodolias** gubernementi Bogopoles pilſatinâ ſchihda nammâ ugguns iſzehlees un 118 ſchihdu nammi nodeggufchi 24tâ Auguſtâ.

**Rihga.** Muhfû zeen. General-Gubernatera lungſ Baronſ v. Liwens 7tâ Dezemberi nobrauzis us Pehterburgu.

**Arkangele** pee baltas jubras. Teizamais lugu wirſneekſ Krufenſterns ar ſawu fuggi „Zermaku“ bij gahjis ſcemela leddus juhâ garr Sibirijs juhmallu pahrmekleht Jeniſeijas leeluppes grihwu, bet fuggis ſtarp leddus kalneem maitahts tappis kahdas juhdses no ſchihs uppes. Nabbaga fuggineekem nu bij jalehka no weena leddus gabbala us ohtru un ar leelahm nahwes breeſmahm jazihnijahs, kamehr Deews palihdſejis pee mallas kluht. Te uſgahjuſchi pulku ſcemela laufchu. Samogeeſchu, ſas no ſcheem juhâs nahjeem bihdamees ſahluſchi behgt. Melaimigee nokuſufchi fuggineeki buhtu te baddâ mirruſchi, ja ne buhtu iſdeweekſ Samogeeſchus peelabbinacht; pehzol tohs usnehmufchi un mihligi argahdajufchi. Krufenſterns ar ſaweem laudim tad zaur Sibiriu un Kreewuſemmi gan kahjahm, gan ar funneem, gan ar ſcemela breeſcheem, gan ar ſirgeem brauzis un ſweiks pahrnahjis Arkangeles pilſatâ 28tâ Nowemberi.

**Kaukaſus.** Bruhſchu Prinzijs Albrekts Kaukaſus kalnôſ atnahjis pee Kreewu palkawneeka v. Wintinga (dſimmuſcha Bruhſcha), ſas ar 9 batakkonehm 14 eſkadronchm un 10 leeleeem-gabbaleem taiſijees eet prett kalna laudim. Bruhſchu Prinzijs usnehmeeſ ſchim Kreewu farro-pulkam buht par waddonu un 19tâ Nowemberi nu dewuſchees tahdds kalnôſ, fur Kreewi nekad wehl ne bij bijufchi. Genaidneeki behguſchi prohjam un bij ja-eet atpakkal tadeht, la ne bij deefgan prowjanteſ. Atpakkal eimohht kahda kalna meſchâ paſlehpufchees 500 cenaidneeki us-brukkuſchi tai batakkonei, ſas pakkatâ gahjuſe. Gan ſchanjoht gan ar bajonetti Kreewi ſtipri turrejuſchees, kamehr patſ Prinzijs ar paligu atſkrehjis, cenaidneekus uswarrejis un aiſdſinnis. Nokauti 1 wirſneekſ un 9 ſaldati, eewainoti 1 wirſneekſ un 37 ſaldati. Beidsohht Prinzijs ſchâi ſtrehneeku batakkonei firſnigi patejis, to palkawneeku mihligi apkampis, arri 7 ſw. Zurra kruſtus ſaldateem dahwinajis. Wirſneekus un ſaldatus aprakkuſchi

wenaar kappabedre un Prinzijs naudu dewis, lai tur zell dseltes kappakrustu; arri eewainoteem nau-du dahwinajis. Wisseem pateizis un aisbrauzis us Maslawu pee Keisera.

**Italias** jauni Ministeri nu jaw darbojabs sawa ammatà, bet tà rahdahs, ka Barinis, Ministeru Presidents, Napoleonam ne buhs tahds paklausigs draugs, ka Ratazzis lihds schim bijis. Lühkojohht wairaf us Calendercem nekà us Sprantscheem, kas teem leeds Rohmu dabuht. — Laupitaji daschàs Neapeles walsts dalkàs wehl darra breesmigus pohsta darbus itt beskaunigi un drohschi, bet nu jauni Ministeri gribb ar leelaku kareaspehku tohs isdeldeht.

**Italia.** Garibaldijs no ta laika, kad lohdi no kahjas iswilluschi, ahtri labbojabs un nu paliks wessels, laut kahja gan buhs stihwa. No Livornas jauka pilfata, kur us dakteru pawehleschanu bij noweddufchi, Garibaldijs taggad ar kuggi gribbejis eet us sawu mihtu fallu Kapreru, bet juhra tahda maktiga auka zehlusess, ka kuggim bij ja-eet atpakkal us Livornu. Salka, ka nu eeschoht us Neapeles pilfatu, jo rakstijuschi un luhguschi, lai turpu no-eet.

**Greekeru walsts.** Jaw warreja manniht, ka Greekeri aizinashoht Prinzi Alwredu. Tas buhtu prett to protokolli, to sarakstijuschas Calantes, Sprantschu un Kreewu waldischanas tobrihdi, kad Prinzi Ottu, Baijeru Rehnina dehtu, zehle par Greekeru Rehninu. Jo tai protokolle nospreede, ka ne muhscham Greekerusemmè ne buhs zelt par Rehninu tahdu Prinzi, kas irr woi Calantes, woi Sprantschu, woi Kreewu Prinzijs. Tadeht Kreewu un pehz arri Sprantschu Keisers rakstijuschi un skaidri isteikuschi, ka Prinzi Alwredam to ne warroht wehleht, arri Greekereem teikuschi, ka tas ne warroht notift. Tomehr Greekeri ne klausija un palikke wehl jo kahrigi pehz schi Printfcha, kad dabbuja dsirdeht, ka tahs 7 leelas fallas (Johnias juhra pee Greekeru semmes), kas stahw appalsch Calenderu pahraudsischanas, Calante gribboht atdoht, lai paleel pee Greekeru masas walsts. Pehzak nu arri Calante skaidri isteikuse, ka sawu Prinzi ne warroht teem doht par Rehninu, arri wiffas 3 leelas walstis dewuschas to padohmu, lai nem-

moht Portugales wezzo Rehninu, kas lohti teizams wihrs, bet redsi — Greekeri nebuht ne klausalabbu padohmu, pa wiffu walstu til tuhda schluschi sawas balsis isdoht un Attenè un wiffos pilfatos un weetas iswehlejuschi Prinzi Alwredu; arri sa-aizinajuschi leelo walsts landagu, lai scho leetu apstiprina. Arri tee Greekeri, kas zittas semmes mahjo, neween iswehlejuschi scho Prinzi, bet arri papilnam naudas suhta us sawu tehwusemmi, jo tur leels naudas truhkums waldischanai. Pa tam ir Portugales Rehninsch isteizis, ka nebuht ne gribboht palikt par Greekeru Rehninu, un atkal Prinzi Alwreds nu effoht aisgahjis tahku — us Australias pasaules dalku. Redsehs kas nu buhs! Calenderi preezigi, ka nu skaidri redsams, zil leeli draugi teem irr Greekeri un ka austruma semmes nu Sprantschus til dauds wairs ne zeenijoht. Tapat arri Italeeschi taggad naw Sprantscheem, bet Calendercem draugi. Napoleonam kas ne patihkoht. Jauna gadda redsefim, kas buhs ar scho leetu, us ko wiffa pasauled taggad luhko.

**Amerika.** Seemas laikà kareodameem eet gruhti deesgan un mas ko warr eespeht. Tomehr telegrawes sinnas raksta, ka ihstu walstu jaunais kareawaddons Brunfildis taggad saweenojees ar Sigela Generalu un dohdahs us Wridrikburgu, kur wehrgu-walstu spehks stipras weetas nomettees un abbas zekka puffes leelas skanstes taifijis. Raksta wehl, ka tomehr Brunfildis eenaidneekem 13ta Dezemberi usbruzzis, un nu jaw wiffu deenu kajuotees itt leela nikna kauschanas.

**Mejika** Sprantscheem gan par dauds labbi ne eet, jo laut teem tur gan irr lohti leels un patš labbais kareaspehks un gudrais Generalš Woreis, tad tomehr Napoleons wehl 10 tuhst. saldatas us Mejiku taggad suhtoht. Sprantschi scho to masu pilfatu gan effoht panehmuschi, bet pilfati effoht kauschu un montu tukchas bijuschas un tur tiklai kahdus flimmus un wezzus atradduschi. Presidents Juarez gribboht stipri prettim turretees.

— 3.

### Sinna par Latweeschu saldateem.

Mihtli Latweeschu draugi! Lai gan Zuhsu widdu wairs ne dsihwodams, tomehr no Zums pawisfam atschkirts ne esmu; jo neween Zuhsu Selga-

was Latweeschu Awises joprohjam lassu, bet arri ar daschu labbo no Zuhfu behrneem, kas Keiseram deenedams par leelo Kreewusemme iskaihshts, fa-teekohs un to zil spehdams ar dshwibas maifi t. i. ar Deewa sw. wahrdeem un muhsu Pestitaja dahrgahm meefahm un affinim apghadaju un eepreezinaju. Tad mehs gan arr farunnajamees par Widsemme un Kursemme un zittam zittu leetu warr stahstih, fo wai pats wehl esmu peedshwojis, wai Awises lassijis. Bet arri Zums, mihs draugi, par Zuhfu behrneem sinnas gribbu laist, ka winni dshwo schè sweschà semmè un ka turras pee tizzibas un Deewa wahrdeem. Zo mehs wissi weena meesa effam un weenas mahtes behrni, prohti muhsu mihtas Luttera draudses, fo lai Deews usturr un swehti tur tehusemmè ka schè sweschumà! Bet lai fahfu stahstih, fo schè Bladimires gubernementi, ka sawà draudse, pee Luttera tizzibas saldateem un ihpaschi pee Latweescheem esmu atraddis.

Bladimires gubernements, kas 19 kwadrat-juhdjes leelaka par wissu Widsemme, ta fakloht, paschà Kreewusemmees firde atrohnas, no Zums brauzoht tuhlin ais Maslawas us leela Sibiras zella, kas arri ar dascha Latweescha pehdahm mihts un affarahm slappinahts, ka arridsan pats tahdus nelaimigus schihs pilsehtas zeetumà esmu redsejis un ar Deewa wahrdeem usrunnais; jo schè Bladimires pilsehtà winneem stanza, fur deenu paleef un no gruhta zella atpuhschahs. — Schiini leelà gubernementi no muhsu Luttera tizzibas wairak naw ka 300—350 dwehseles, no kurrakm tahdas 150 paschà Bladimires pilsehtà, tahs zittas pa wissu gubernementi iskliduschas dshwo. Birmahl winnahm ihpascha ganna pawissam ne bij, bet nahza lahds muhsu tizzibas mahzitajs no Maslawas wai Kurskas un pehdigi no Iweres pilsehtas reis par gaddu us Bladimires pilsehtu, tohs pee swehta wakkarina nemt, kas schè bij fanahfuschi. Bet nu — paldeews Deewam un muhsu basnizas tehweem, kas palidshibas lahdi eetaisjuschi — jau ohtes gads, ka schè Bladimires pilsehtà mums Deewa-nams, fur isshwehtdeenas tee, kas pilsehtà dshwo, warr sapulzetees sawu Kungu peeluhgt un teikt un winna wahrdues klaustees. Bet lai arri tee, kas tahli gubernementi dshwo, pee Deewa wahrdeem tiktu, par to mahzitajs pa

reischm zaur gubernementi brauz un tahdas pilsehtas, fur muhsu tizzibas lohjekli atrohnas, Deewa wahrdues turr un swehtu wakkarehdeenu isdalla. — Us tahdahm braukschanahm nu, ka arri schè paschà Bladimires pilsehtà, daudstois ar saldateem fateekohs; jo neween pilsehtu garnisones pa reisam lahds Latweetis useetahs, bet schè gubernementi arri wehl Grenadeeru regimentes jeb polkas stahw, fur pa desmitteem winnus warr skaitiht.

Kad mannim nu trahpahs us tahdu aprinki braukt, fur schè saldati kohrtelos stahw, tad winni zaur sawu waldischanu apsinnoti aprinka-pilsehtà fanahl kohpà un ar wiancem Deewa-wahrdues turru. Gan mums tad no ahriga gresnuma daudst truhkst, kas prahtu un firde us augscheni pazell: mums tad naw jauka basniza ka Zums mahjäs, bet tiklai prasta istaba; naw altaris, bet tiklai galds ar baltu drehbi apflahs; naw flannigas ehrgeles, bet zittureis pehz klaweerehm, zittureis tapat no galwas ween dseedam — reisi arr weens Latweetis no musikantu saldateem us pijolehm meldinu spehleja un pehz tahm dseedajam: es fallu, mums daudst truhkst, kas Zums tehwasemmè dshwojoht pilniba un par fo zits no Zums wehl ne buhs no wissas firde sawam Deewam patejis; bet tomehr arri mehs sawa Deewa scheschlastibu warrejam manniht un dascham saldatam affaras no waigeem birre, kad pehz gaddeem atkal reis tohs saldohs Deewa wahrdues sawà walloda dabbuja dsirdeht. Zo fur tiklai Deewa wahrdi skaidri atskann un mehs ar issalkuschu firde tohs peenemmam, tur irr jauka basniza pat zeetuma nammà, jo tur sw. Gars nah muhsu firdis un pats Pestitajs muhsu widdü. (Matt. 18, 20.) — Kad es nu wai pehz beigteem wai virms eesahkteem Deewa-wahrdeem ar saldateem fahlu farunnatees, tad atraddu, ka tee, kam bij grahmata, to arri labbi sinnaja lassih un wehl ne bija aismirfuschi sawu wallodu runnaht; bet tee, kam grahmata ne bij, gan wehl sapratte, fo runna, bet paschi runnaht lahga wairs ne warreja. Daudst bij to, kas pehz grahmatas bij ilgojuschees, bet schè Kreewusemmè nekur ne dabbujuschi. Tad winneem zil spehdams grahmatas nu esmu gahdajis un schinnis 1½ gaddos: 3 wesselas bihbeles, 16 pusebihbeles, 40 dshwas-maifes grahmatinas, 1 Widsemmees leelo dseesmu grahma-

tu, 1 Kursemmes leelo dseesmu-grahmatu, 1 Stendera maso bihbeli, 1 Döbnera un 1 Heerwagena mahjitaja bihbeles-stabstu grahmatinu un kahduš 30 Kalenderus isdallijis — zittam par naudü, zittam par brihwi; jo Zuhš gon sinnat, ka saldattam maj naudas. — Reis weenâ masâ pilsehtinâ 4 Jggaunu garnisones saldatus usgahju, no kurreem trihs 8 gaddus pee sw. wakkarina ne bij tilkuschji; weenam bij grahmata is kam winni wiffi 4 bija lassijuschji. Kad es teem zitteem trim arri ifkatram sawu dseesmu grahmatu dewu, tad redseju, ka weens preezigs sawu grahmatu nobutichoja un newarreja mannim deesgan pateikt. — Mihli draugi, Zuhš gon sinnait, ka lohseichanas laiks preekich durwim un zits tehws un mahte sawu dehlu us Keisera deenestu pawaddihs. Tad nu Zuhš luhdsu, mihlus wezzakus, ne aismirsteet winneem labbas grahmatas lihds doht; jo Zuhš ne warreet sinnait, us kahdu leelu Kreewusemmes mallu Zubu dehlam buhs ja-eet, warbuht us tahdu gubernementi, fur muhsu tizzibas mahjitaja wehl nam — un ar ko tad dwehjeli barrohs, kad Deewa wahrdi ne buhs? Peh; manna prahta ifkatram nekruhtim wifemasak dshwas-maifes grahmatina un pufsbihbele buhtu jadohd.

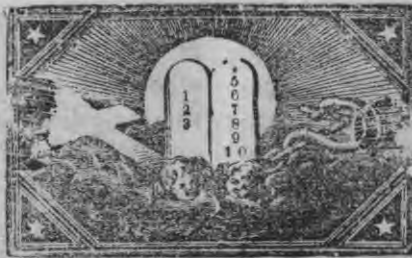
Bet lai Zumš wehl stabstu par to, ka saldati pee tizzibas turraks. Gan zits sweschumâ dshwodams un no sawas draudses atschliets, tizziba paleef schaubigs; bet — gohds Deewam — arri tahdus esmu atraddis, kas sawus Deewa wahrduš mihle un saproht un labbi fian atbildeht no tahš zerribas, kas eefsch mums. (1 Beht. 3, 15.) Iâ weenâ aprinka pilsehtinâ, fur isgahjuschos game-nos grenadeeru saldatus sapulzinaju, diwi mustanti, weens Kursemneeks un ohtes Widsemneeks (no Balmeeres draudses), mannim sirdi eepreezinaja. Tas Kursemneeks, kam preekich gadda laika pufsbihbeli biju eedewis, nu 4 reises sawu grahmatu bij zaurgahjis un ar preeku atraddis, ka us Deewa wahrdeem muhsu tizziba dibbinajahs. Kad Deews winnam dehlinu bij dewis — jo winnam seewa no Kursemmes lihds — un winsch ne warrejis manni sagaidiht nedš us manni nabht — jo winsch tahkafi nefa 100 werstes no Wladimires

pilsehtas stahweja — tad winsch sawus beedrus, to Balmareeti un wehl weenu Bahzu saldatu, bij sa-ainajis un tee to behrniau pehz dshwas-maifes grahmatinas ka peenakhahs kristijuschji. Deews behrnam wesselibu usturreja un es to pehz warreju eefwehtiht un sawâ basnigas grahmatâ eefhmeht. Schee paschi saldati manni arri luhdse, wai ne warroht winneem Latweeschu Awises gahdaht, lai dabbutu sinnait, ka mahjäs brahli dshwo. Ar preeku scho luhgschanu esmu peepildijis. — Gan wehl wairak, mihli draugi, Zumš par saldateem warretu stabstiht, bet scho reisi til weenu luhgschanu wehl gribbu isteikt: ne oimirsteet sawus behrnus, kas schê par Kreewusemme iskaištri, bet raksteet winneem grahmatas, ifkatrs sawam pasihstamam, un ja adressi ne prohteet pa krewiiski usrakstiht, tad luhdseet wai sawu mahjitaju wai muishas-kunga; tee gan labpraht Zumš palihdschs. Jo no dascha saldata esmu dsirdejis, ka atbildi us sawahm grahmatahm ne effoht dabbujis. Tas nu gan daschu reisi art zaur to noteek, ka paschi adressi ne warrejuschi labbi usrakstiht jeb Kreewu skrihwereem isteikt. Tapehz man leekahs labba leeta effoht, kad us preekschu mahjitajs katram nekruhtim — wai saldatam, kas us billeteem bijis un atkal deenesti eet — winna dshwas-maifes wai testaments grahmatinâ pa latwiiski, wahziski un krewiiski (t. i. Bahzu wahrdu ar Kreewu bohstabeem) eerakstihu, no kahdas draudses, walsts un sehtas winsch irr (wai winna raddi, kam grahmatu gribbehs laist). Tad saldatš til sawu grahmatu parahdihs un ifkatrs tam skaidru adressi warrehs usrakstiht.

Mihli draugi, mehš wiffi effam weena meeso, pee kurreas Jesus Kristus ta galwa. Tam lai kalpojäm dshwâ tizziba un pateesigâ miblestibâ: tad, kaut schê laizigi par wiffu pasauli buhtum iskaištri, tomeht reis jatiffimees sawâ ihstenâ tehwasemmê, fur ar azzim redsesim to, eefsch ka schê effam tizzjuschi, kam lai irr gohds un slawa no muhschibas us muhschibu. Amen. **R. Raeder,\*)**

Wladimires Luttera draufs. mahz.

\*) Zubu saldatu grahmatu un arri Latweeschu Awises us 1863 effam awgahdajuschji. Luhdsam wehl tahdas sinas no jubu pufses. Schulz.



## Jaunas sinnas.

Jelgawā atrohnahs ihvaschi kappi, ko par „kolera kappeem“ nosauz, un kur tee, kas kolera sehgā 1831mā gaddā mirruschi. tappuschi aprakti. — Scheem tuwumā arri jaunaki „kolera kappi,“ kur tee, kas tais gaddōs 1848 lihds 1853 kolera fawu nahwi atradduschi, tikluschi aprakti. Schohs kappus scho pawaffari Jelgawas mahzitajs Kupfers eeswehtija par kappeem, kur wiffi, kam tihl, warr liktees glabbatees. Us teem wezzu wezjeem „kolera kappeem“ irr maktijs peeminuas un gohda stabs no granit-akmina un leeta ketta uszelts, kur tas wirfraktis eekalts stahw: „Par peeminnu teem 465 zilwekeem, kas Jelgawā 1831mā gaddā no 18ta Maija lihds 30to Juhli zaur kolera-sehrgu nahwē frittuschi, likts uszelts no weena Jelgawas birgera.“ Tad wehl peeminnu stabbam schee raksti lassami: „Duffat saldi — gaisma ausihš, kas tohs lihka sahrkus lausihš.“ Schis gohda wihrs, kas to peeminuas stabbu patš no fawas labbatas lizzis taisiht, effoht bijis Jelgawas rahtskungs — Kapps wahrda. —

## Blihdenes jaunas basnizas eeswehtischana 26ta Augustā 1862.

(Skattees Nr. 24.)

Tā tad schim augstam Deewam gahdajoh, patte eeswehtischanas deena, 26 Augusts, bij atnahuse, kas tuhltoscheem teizamā peeminneschanā paliks. Patte zeeniga leelmahte ar firmu tehwu un feschēem behrneem no pascha rihta jau pee Blihdenes basnizas nobrauze, kur jau bij pulks kungu un leela draudse. Zil tiklai spehja nu fagahje Blihdenes skohlas-nammā, schai weetai, kur 2 gaddi basnizu bij turrejuschi, tā kā labbas deenas dohdami, gan ar fw. dseefmu, gan ar stipreem Deewa wahrdeem, ko jaunais mahzitajs preeksch altara runnaja, beidsoht ar draudsi un mahzitajeem us

zelleem mesdamees un Deewu luhdsoht, lai Tas draudsi un gannus ar fawu swehtibu no wezja us jaunu luhgschanas-nammu pawadda. Behz swehtischanas wahrdeem, sweschi mahzitaji no draudses mahzitaja tohs basnizas-rihkus, iklatru ar kahdeem derrigeem Deewa wahrdeem prettim nehme, tohs us jaunu Deewa-nammu nonest. Dohbeles prahwests v. Raison no Leel-Auzes dabuja Latweeschu bihbeli nest; Lōsewig mahzitajs no Mihgas Wahzu bihbeli; Krause mahzitajs no Balgalles swehta wakkar-ehdeena rihkus; Semmites mahzitajs Sullau basnizas likkumu-grahmatas; paschas Blihdenes draudses jaunais mahzitajs Burih krustu nese, trihs pehdas augstu no dahrga melna kohka, ar muhsu Pestitaja bildi no tihra sudraba. Tā tad nu, 613tu dseefmu dseedoht, wifs tas leelais kauschu pulks no wezzas luhdsamas-weetas dewahs us jaunu basnizu. Wiffēem papreeksch gahja zeeniga Blihdenes leelmahte ar Kursēemes General-Superdentu, tad mahzitaji ar basnizas-rihkeem, tad wehl Rabilles un Jaun-Auzes mahzitaji, eeluhgti raddi un draugi, dewini basnizas pehrminderi un Blihdenes draudse ar leelu kauschu pulku no tahluma un tuwuma. — Prahwests Raison lihdsibu usfahje preeksch paschahm basnizas durwim par 1 Mohs. gr. 27, 12—17. runnadamō un wezztehwa Jehkaba wahrduš peeminne-damō: „Teescham tas kungs irr schinni weeta! Kā zeenijama irr schi weeta; jo schē newa zits, kā Deewa namō un schē irr tee debbes wahrti.“ Tad Kursēemes General-Superdents Lamberg, basnizas atflehgu no zeen. leelmahtes prettim nehmis, un draudsi ar Deewa wahrdeem pamohdinajis, lai fawu kahju pasarga, tanni Deewa nammā ee-eijoht, — basnizu atflehdse un nu ar wiffu leelu draudsi, 614 dseefmu dseedoht, tal swehtumā eegahje, kur, us altara kappis, basnizas-rihkus fawā weeta nolikke. Tad zeen. General-Super-

dents no Dahwida 127 dseefmas tohs wahrdeus  
 iestahstija: „Ja tas Kungs to nammu ne ustaija,  
 tad walti darbojahs, kas pee ta strahda“ — pa-  
 rahdidams, ka ta Deewa walstiba ne nahf ar ahri-  
 gu nomannishanu, bet ka tas ihstais Deewa namš  
 zilwela firdi cetajams effoht, ittin ka tas Kungs  
 us saweem laudim (2 Kor. gr. 6, 16.) fakka:  
 „Zuhs effeet ta dshwa Deewa namš,“ ta ka  
 Deews apleezina: „Es eefsch teem gribbu mah-  
 joht un winnu starpa staigahf, un Es gribbu win-  
 nu Deews buht un wiini buhs manni laudis.“  
 Us tahdu Deewa darbu tad arri fchi jauna kohscha  
 basniza tohp eefwehrita, lai tanni pascha Deewa  
 wahrdi flaidri atskann un ta Kunga gohds wairu-  
 ma eet pee wisseem, kas te winnu peeluhgs garrā  
 un pateesiba. Pehz tahdeem tohti spehzigeem ee-  
 fwehtifchanas wahrdeem nu eefahze basnizu turreht.  
 Jaunais Blihdenes mahzitajs padarrija sw. altara  
 darbus un tad pats spreddiki teize par Matt.  
 ew. 17, 1—8. No scheem Deewa wahrdeem  
 winsch draudfei wisewairak peelohdinaja, ka tam  
 Kungam Jesum pa wiffahm leetahm zilwekam ja-  
 peestahj un ar winnu weenam japaleek (8 p.), ka-  
 mehr Mohsus, tas bauslibas fluddinatajs, un  
 Esaijas, tas praweets, kas to preezas-mahzibu sin-  
 namu padarra, tillai effoht zetta taitstaji tam Kun-  
 gam, kas winnam patihlamu mahjas-weetu lauschu  
 firdis fataija. Wehl firsnigas pateifschanas Dee-  
 wam atneffis un ta Kunga swehtibu deewabihjigai  
 basnizas apghadatajai us behrnu behrneem isluhdsis,  
 winsch tai nu wiffai draudfei to Deewa meeru no-  
 wehleja, kas augstaks irr par wiffu zilweku sapra-  
 schanu. — 615tu dseefmu dseedajuschu un no altara  
 kollektes un luhgschanas turrejuschu, jaunais mahzi-  
 tajs Latweeschu draudfi ar swehtifchanas wahrdeem  
 us mahjahm atlaide. Stabilles mahzitajs ar Semmi-  
 tes mahzitoju behrnius par pat pirmajeem tam trihs-  
 weenigan Deewam un winna draudfibai zaur swehtu  
 kristibu swehtija un tad Wahzeeschu basniza sah-  
 zahs. Atkal zeen. Superdents pats pirmais par teem  
 Deewa wahrdeem no praweescha Esaijas gr. 56, 7.  
 runnoja: „Mans namš tohp par luhgschanas nam-  
 mu nosaults preefsch wisseem zilwekem“ — draudfi  
 par pirmu Deewa nammu Jerusalemes pilskata pee-  
 minnedams un winnai parahdidams, ka tillai tas  
 neredsamais Deewa namš, ko tannis redsamas bas-  
 nizas kohpj, par to ihstu Deewa nammu paleef,

kas, ne ar rohlahm taitfhts, muhschigi pastahw. Nu  
 ar 200 dseefmu no Pehterburgas jaunais dseefmu-  
 gramatas basnizas-turrefchana sahzahs, pee fur-  
 ras Balgalles mahzitajs preefsch altara to Lekzionu  
 no Dahwida dseefmu-gramatas (27tu dseefmu)  
 preefscha lassija un mahzitajs Lofewig no Nihgas  
 spreddiki teize par 2 Kor. gr. 3 nod. 4—11 pant.,  
 un jaunais Blihdenes mahzitajs schihs deenas Dee-  
 wa kalposchanu ar swehtifchanas wahrdeem  
 preefsch altara jauki beidse.

Tomehr lassitajs no wisseem scheem wahrdeem  
 mas wehl no Prattihis, ko tee firdi fajutte, kam to  
 brihdi wehlehts bij, Blihdenes tohti jauka jaunā  
 basniza „ta Kunga jauku buhschanu raudsicht un  
 wiina swehtu weetu apmekleht.“ Ja zefsch tewi  
 kahdureis us to pussi nowedd, mihlais lassitajs!  
 tad raugi pats us scho jauku Deewa nammu tapt,  
 kur tewim dands ko buhs skattitees, bet wehl wai-  
 ral sawa firdi preefsch Deewa apdohmahf.

R—e.

### Ihsta behrna mihlestiba.

Ko firsniga mihlestiba eefpehi, to rahdihš mums  
 fchis stahstinsch. — Rahds nabbaga Gistreikeru  
 semneeks bij weentrij leelas behdas, jo ne warreja  
 muishas kungam 20 gulschus, ko no winna leene-  
 jis, sinnamā laikā otdoht un tam tadeht pehz mui-  
 schas kunga gribbeschanas wajjadseja sawu nammu  
 paspehleht. Nekur paligu ne atraddis, winsch sa-  
 was behdas stahsta saweem diweem dehleem, kas  
 larra deenesta bij. Wezzakais dehs eet nu pee  
 muishas kunga un luhds to raudadams itt pasem-  
 migi, lai jelle ar winna nabbaga tehwu vazee-  
 schahs. Bet zeetfirdigais muishas kungs ne lee-  
 kahs peeluhgtees. Te noskummis dehs nu isgi  
 dohma, us kahdu wihfi tehwan warretu palih-  
 dseht. Weidsoht tam eefschaujahs prabhā to dar-  
 riht, us ko to tillai firsniga mihlestiba speede.  
 Keisera likkumu labbi sinnadams, ka ikfats, kas  
 isbehguschu saldatu nokerr, 24 gulschus par at-  
 maksu dabbu, eedohmajahs par behgli istaisitees  
 un luhds tadeht sawu brahli, lai winnu neferroht  
 un teesai nodohdoht; jo zaur to dabbuschoht 24  
 gulschus un warreschoht tad sawam tehwan palih-  
 dseht, pats par to leelu strahpi neneeka ne behda-  
 dams. Zefschu brahlim tā ar winnu darriht ne-  
 buht ne patikke, tomehr wajag to beidsoht paklau-

sibt. Tä tab schis nu winnu nofer un par behgli teesai nodohd, un par to dabbohn 24 gulschus. Bet fakertais tohp nu zeetumä eemests, par to winna wirfneeki, no tahdas kluffas norunnaschanas neshinnadami, deesgan ne warr isbrihno-tees, ka tahds zitlahrt labs saldatas effoht nu us reisi tif sliktu darbu isdarrijis. Beidsiht waijag fahertam saldatam pehz nospreestas strahpes zaur dauds spizzrihstehm eet: Bet wissu to winsch ar leelu pajeeschanu panes? un pehz pabeigteem sitte- neem wehl meerigä balsi isfauzahs: „Baldeews Deewam! Nu irr wissas behdas pagallam un mans tehws irr brihws!“ Schohs wahrduß winna beedris isdsirdejis tuhda teefas lyngam pafakla, kas scho notiklummu jo skaidrakt pahrmelledams arri zitteem sinnamu darra. Kad nu beidsiht to ir mihligeis Gistreikeru keisers Jahseps dabbuja dsirdeht, tad tappe no tahdas behruischigas miblestibas tif dsikli sawä firdi kustinahts, ka schim saldatam ne tikkai winna wainu peedewe, bet tam wehl boggatu schkinlibu liffe dahwinahht.

J. St.

### Us seemas = swehtkeem.

Weid. Al. Jerusalem, mohdees.

1. Seemas = swehtku saule atspibd, Naktstumba lä migla nokriht, Das aufsklis irr usgahjis, Engeli ar swehtu preeku Pasluddina to galwineeku, Kas muhsu dabba eedfimmis. No Tehwa fruchtim nahk Das Dehls un dsihwoht sahk Muhsu starpä. Alleluja! Deews augstiba Mums schela- stibu dahwina.

2. Lai mehß sweizinam ar preeku To Kungu, muhsu galwineeku, Kas muhsu labbad semmojees; Muhsu meesäs Winsch eedfimmis, Gessch muhsu grehku = pluhdehm grimmis, Un muhsu behdas eestahjees; Winsch kalpa gihmi nemm. Lai dwehß le mums atdsemm: Jauna raddib', Gessch ka Winsch miht; — Tee lahsti liiht, Un Deewa meerinsch firdi miht.

Grot.

### Gaddu beidsiht.

Weid. Al. Jerusalem, mohdees.

1. Gaddu atkal nobeigusch! Bet lä to effam waddijusch, Mehß, kas eessch Kristus dehtiti? Kad tu Kungs ta dahrsa nahßi, Pee mums, fo gan us mums tad teißi, Kad auglus ne atraddißi? Al tee-

scham jaw par mums, Skannehs schis nospreedums: „Nozehrt wiannus, Ko welti stahw, Tee pelna nahw.“ Al wai! al wai! kas preeksch mums stahw?!

2. Jesus, kas labs dahrsneeks effi, Kas muhs us sawahm rohfahm nessi, Al aiskuhds pahm mums nabbageem: Kohpt schohs gribbu kahdu laiku, Tadeht lai paleel wehl scho gaddu, Warrbuht kad kluhst par derrigeem. Kad tad nelabbojahs Un ne ee-auglojahs Labbas auglös, Tad pehdigi Tohs nozehrti, Un mett tohs elles ugguni.

3. Jesus, Jesus preeksch mums stahwi, Kas muhs no pohsta nahwes rahwi, Dohd laiku mums wehl atgreestes! Beedohd wissus muhsu grehkus Un dohd mums luhdsams jaunus spehkus, Ka war- ram eesahht labbotees. Al schehligs Jesus Kristis, Kas par mums krusta siss, Essi schehligs Mums nabbageem, Respeh'neekem! Darr' muhs par ta- weem pestiteem!

4. Jaw dauds gaddus effi luhdsis, Al Kungs! par mums, un muhs panessis, Kas wehl aiseewu grehkojam. Labbojuschees nemas effam, Jo wissas sawas dsihlles nessam Tohs auglus ar beedewibahm. Al Jesus subti pats, Ka schlibstihts tohp mums prahts Sawu Garu! Al dahwini, Mums schehligi, To ihstu zetta waddoni! J. T.

### Basnizas sinnu gadda = beigums.

„Deews irr muhsu patwehrußm un stiprußm, ihsti klachtbuddams warrens walibgs behdu laika. Tadeht mehß ne bistamees, jebichu arri ta semme „pafustu un tee kalni paschä juhreas widdä no- grintu. Jebichu winnas uhdens kauptu un sa- „jaukts taptu un no winnas gresnoschanas tee „kalni drebbetu. Sela! Tatschu tahs uppes strau- „tini to Deewa pilsehtu eepreezinahs, fur ta wissu- „augstaka swehtas weetas dsihwolli irr. Deews „irr winna widdä, winsch ne schaubisees, Deews „winnam palihdschs agri.“ (Dahwida dj. 46.)

(R. U.)

### Sluddinaschanas.

Kahdi tuhstoschi brach = zigarri no tibras sweesch- semmes tabakas, tohp pahrdohrti 100 gabbali par 1 rubli sudr.; tävat aridjan teel usseikti ittin sabbi zigarri no 2 rubl. 50 kap. un 1 rubl. 50 kap. par 100 gabbaleem, dabbutjami pee **Adolf Kleinholz**, 1 Nihgä, masä Kalleija eelä, Nr. 25.

Scribwermuifchas (Mömershof) Labbrenzehna fainneefam **Zahnam Leijnam** 23ſchâ Nowembera nakti iſeiſoht, trihs ſirgi iſſagti no ſtalla. 1) Weena melna ſehwe, 4tâ gaddâ, furrai us paſcha purna maſa balta ſihme. 2) Weens melus ſirgs 6 gaddus wezz, ar leelahn krehpehm, kaſ us abba hm mallahm ſtahweja. 3) Weens ſarfans ſirgs, 10 gaddus wezz, kam kreifa azz iſſahpejniſi. Kaſ par ſcheem ſagteem ſirgeem Scribwermuifchas waldiſchanai ſahdu uſrahdiſchani warr peeneſt, tam **25 rubl. f.** nauda teef ſohliti. 1

Es tē wiſſeem ſinnamu darru: ka es ſawu **aptecki**, kaſ Jelgawas Latweeſchu baſnizai teeſcham prettim leelajâ celâ, eſmu pahrdewis **J. van der Vellen** lungegam un turprettim eſmu nopirgis to aptecki, kaſ **H. G. Schlegela** fungam peederreja leelajas celas un paſtes celas ſtuhra nammâ. 2

### G. Gley.

Es zaur ſcho ſinnamu darru, ka es labbas **ahbwinas-ſehklas**, kaſ gruntigi dihaſt, pirku. 2

**Danl. Minus,**  
Rihgâ, Kalku-celâ, Nr. 10.

Pee Krohna **Sallaſmuifchas** (pee Zehlabſtattes) peederrigi **krohgi**, ſmechde un **wehjaſudmallas** (wehja-ſtrawas) no 23ſchâ Aprila deenas 1863 uſrenti iſdohdadamas. Schihs weetas 23ſchâ Janwari 1863 uhtrupē wairakſohlitajeem taps iſdohdas. Klak-talas ſtamas par to iſſatâ deenâ dabbutamas pee 2

### Muiſchas waldiſchanas.

Us nahfameem Jurgeem **Penkules** muifchas-waldiſchana iſdohs us arrenti krohgu ar ſmechdi, kam peedallitas 51 puhraweeta arramas ſemmes. Warr peeteiſtees pee 2

### Penkules muifchas waldiſchanas.

No Peenawas pagaſta teefas, Dobbeles aprinki, tohp wiſſi tee, kaſ pee 1mas lohju-ſchirras peederr, taſ irr tee, kaſ piſni 21 lihds 25 gaddus wezzi, — un pee **Peenawas**, **Behtermuiſchas** (Peter-Weiſ und Berpenhof) un **Dſchubſtes** pagaſta peederrigi, uſſauli, lai **1mâ Janwari 1863**, — weenalga woi paſſe irr jeb naw, — us ſaweem pagaſteem mahjâs nahſt. Tee, pee kurreem tahdi zilweſi uſturrahs, tohp uſaizinati par to gahdabt, ka wiini tai augſcham ſaizitâ terminâ us wiſſadu wiſſi mahjâs buhtu. 2

Dſchubſtē, tai 11tâ Dezemberi 1862.

(Nr. 1318.) Peefeſdetajs **N. Finl.**  
Teefas-ſcribweris **Ber p.**

### Wehrâ leefama ſinna.

Kad taggad reiſu reiſebm daſchi to no mums paſcheem fataiſitu **koſchenika ſalwi** paſſak taiſiſuſchi us muhſu wahrdu, zaur to dauds laudis ſlabdē nahluſchi, tad wiſſeem un ſatram, kaſ iſſtu un labbu ſarfau un pehrwi grihb dabbut, to padohmu dohdam, lai ar rafteem, woi arri paſchi pee mums nahſ. Tikkai par to pee mums paſcheem fataiſitu pehrwi mehſ warram galwoht. — Pehrwe preeſch weenas mahzinas willas maſſa 30 kap. f.

**N. un B. Wetterich,** 3  
apteeku prezju- un wehrwu-bohdē, blat-  
kam Pehtera baſnizai Nr. 2.

**Behnes** fainneefam Gailiſcham peelihdis tumſchi bruhus ſirgs, 7 gaddus wezz ar leelu baltu bleſſi peere. Kam ſchiſ ſirgs ſuddis, lai peeteizahs pee minneta fainneefka jeb pee Behnes pagaſta-teefas. 3

Weens waggare, kurra ſeewai lohpu-lohpfchana ja-uſnemm, un weens waggare, kurra ſeewai neſahds ammats ne taps dohts; weens ſtellmakeris, kaſ arri muzzeneekâ darbu proht, un weens muhrneekſ warr deeneſtu dabbut. Tapat weens jauns zilweſ, kreifſklohâ mahzjees, par wirtſchaptes mahzeſli us lohnes un loſtes tohp meſlehts. Wiſſi tee warr peeteiſtees Jelgawâ pee rahtſkunga **Neumanna** jeb pee Rundahles-Wirſites muifchas waldiſchanas. 3

Wiſſi, kaſ pee Krohna **Murumuifchas**, **Plepju-  
muifchas** un **Penkulesmuifchas** peeraſtiti no 21 lihds 30 gaddus wezzi, tohp uſſaukti beſ kawefchanas ſchē atnahſt un zaur fruſtamahn grahmatabm ſawu iſſtu wezzumu peerahdihſt un no neſruhſchu lohſeſchanas ne ſlehytees. Turklaht wiini tohp draudeti: ja paſchi ne atnahſ, tad us wiinneem zaur paſchu wainu gruhtums un atbilde krittihſ. Tahs waldiſchanas, kur wiini diſhwo, tohp luhgtas, lai wiinus ne turra, bet ſuhſta tuhlin ſchurp. 3

Murumuifchas Krohna pag-teefâ, 8. Dezemb. 1862.  
(Nr. 1409.) Peefeſdetajs **K. Leelpeter.**  
(S. B.) Teefas-ſcribweris **Berg.**

### Zaunas grahmatas.

Pee Fr. Luſas Jelgawâ un pee wiſſeem grahmata-pahrdewejeem dabbutamas:

**Dünſberg, G.** Deenupehrle jeb ſahda ſwehtiba nahſ no kriſtigas ſwehtideenu ſwehtifchanas. Maſſa 20 kap. peiſas un ar ſeltitahm lappahm 30 kap.

**Seewald, P.**, Trihs deenas iſ ta dſeeſmineekâ Gel-  
lerta diſhweſ. Maſſa 10 kap.